

כלל גדול פרק שביעי שבת

עה.

עין משפט נר מצוה

נר א מ"י שם הלכה ט סמג
 שם טור שו"ע א"ח סימן
 שם סעף ו'
 נה ב שם ט"ו סימן קעט
 סעף ט'
 נו ג סמג עין מו'
 נז ד מ"י פ"ח מהלכות שבת
 הלכה י' סמג לאוין סה
 טו"ש"ע א"ח סימן שש סעף
 ה'
 נח ה מ"י פ"ח מהלכות שבת
 הלכה ו' ופ"ח הלכה יז'
 נט ו מ"י שם פ"ח הלכה ז'
 ס ז מ"י פ"ח מהלכות שבת
 הלכה ו' טו"ש"ע א"ח סימן
 שש סעף ח'
 סא ח ט מ"י פ"ח מהלכות שבת
 הלכה ט'
 סב ט מ"י פ"ח מהלכות שבת
 הלכה י'

מוסף תוספות

א. הכא לא בעי למימר הכי.
 (מוס' סעף ט"ו). מחמת. מוס'
 ב. מיהא אמאי נקט
 צד. היה ליה למימר הפיזע
 חלוון פטור ור' יהודה
 מחייב. מוס' סעף ט"ו. דביצה
 לא פליגי. מ"י ס"ן. ז. כי
 הוסי' לדיציל ציבעיה. מ"י
 ס"ן. ה. בו סלע בין סנפיריו
 חייב. מוס' סעף ט"ו. ו. נפסקין
 דף קפ"ג ע"א. ז. ויכין דגלי
 קרא בחבורה דמקלקל חייב
 אפי' דלאו מלאכת מחשבת
 הוא ה"ה מתעסק גמי. מוס'
 סעף ט"ו. א. אבל מתעסק
 הדתם מתכוין הוא אלא
 שמתעסק בהיתר ועלה בידו
 דבר איסור והוה ליה מלאכה
 שאינה צריכה לגופה ובהא
 מחייב ר' שמעון בחבורה,
 אבל דבר שאינו מתכוין
 פטור מן בחבורה. מוס'
 סעף ט"ו. ו. וא"ל לניחן מתכוין
 גמי נימא הכי הוה וקלקל
 בחבורה חייב שאין מתכוין
 גמי חייב כי הוסי' דאמרין
 לניחן מתעסק. י"ל [והוה].
 מוס' סעף ט"ו. ז. [פטור דאינו
 מתכוין לאו משום מלאכה
 מחשבת הוא. מוס' סעף ט"ו.
 י. כ"ו. דבר שאין מתכוין
 אינו לספק במקלקל
 הלכתא כמאן, אבל אי
 אמרין הלכה. מוס' סעף ט"ו.
 י"ב. [ד]מותר. מוס' סעף ט"ו.
 י"ג. מוס' סעף ט"ו. י"ד. י.
 י"א. אבל דלא נוחא ליה שו"י.
 מוס' סעף ט"ו. טו. שאינו
 מתכוין לפיחו. מוס' סעף ט"ו.
 טז. ואפי' דפסקי רישיה הוא.
 מוס' סעף ט"ו. י"ז. מאי קאמר
 מתעסק הוא אצל נטילת
 נשמה. מוס' סעף ט"ו.
 י"ח. [דהא] לקמן בריש
 שמונה שריצים פרש"י
 ההובלת בהם חייב דכיון
 דיש להם עור נצבע העור
 בדם וחייב משום צובע, ולא
 נהריא האי פירושא דבה
 צריך הוא לאותה צבעה
 ומה ציבעיה שייכא בחובל
 בחיורו וכו'. מוס' סעף ט"ו.
 ט"ו. במקום שחבל בו.
 י"ט. והשתא קשה
 בשמעתין מאי קאמר מתעסק
 הוא אצל נטילת נשמה והלא
 כל כותנה להוציא את הדם
 והיינו נטילת נשמה. מוס'
 סעף ט"ו. כ. ואהוהו דם
 קאמר המתעסק הוא. מוס'
 סעף ט"ו. כ"ב. תנא. מוס' סעף ט"ו.
 כ"ג. ואסקה רב דמשכחת לה
 שחייב אף משום צובע
 דניחא ליה דליתוס בית
 השחיטה דמא, דליחווהו
 בחריא שהיא בשר שחוטת
 ריחא יקפיץ למזבחה,
 ושחוטת צלמו או לצורך
 העור ליה היא טעמא
 ומשום נטילת נשמה בלחוד
 חייב, והיינו שחוט דמתי,
 כך פירש רבינו תם ז"ל.
 רענ"ג.

רבינו הגואל

אמגושתא. פ"י בלשון ערבי
 ומומה. מנוש בלשון יון
 מכש"ח. גירוף. כופר בעיקר.
 הצי צבי השחוטו כו'. ת"י

שכן יריעה שנפל בה דרנא כו'. תימה לר"י דנרש"ה האורג (קה). אמר'
 קורע על מנת לתפור שתי תפירות היכי משכחת לה ומשני
 דעבידא כניסתא ואומר ר"י^א דצמסכן היו אומנים ביותר והיו נוהרים^ב
 שלא היו עושים כניסתא והתם לא קאמר שנפל זה דרנא דנקט
 דשכיח טפי ועוד דהתם צעי לאשכוחי
 קורע על מנת לתפור שתי תפירות
 וזו לא ויריעה שנפל זה דרנא צריך
 לקורעה מתחלה ועד סופה ויש זה
 כמה תפירות ועל"ג דהשתא לא משכח'
 צמסכן על מנת לתפור שתי תפירות
 וזו לא סברא הוא דבשתי תפירות
 היו דבר חשוב: **אמגושא.** פ"י
 צערוך^ט דפליגי זהא דלמר רב פפא
 צאלו מגלחין (מ"י ק"י). פירעה אמגושי
 היה דכתיב הנה יואל המימה מד אמר
 לעשות כשפים היה יואל וחד אמר
 גדושי שיה עושה עלמנו ע"ז אמר
 אומר לי יאורי ואני עשיתני ואין
 נראה לר"י דפליגי רב ושמואל
 צמאי דלמר רב פפא אלף פליגי
 אלמגושא שזכר צדוק מקום צמסנה
 או צבירימא: **הצד חלוון.** גלממל
 דמוקי לה בצפצעו מי אחי שפיר ה'
 דנקט הכז חלוון דרך לפוטעו מיד
 אחר צידה כל זמן שהוא ח"ו וקמ"ל
 דלמ"י צפיק שמונה שרלים (לקמ"ד)
 השולה דג מן היס כיון שיצב צו"^ה
 כו' הכז שמה חלוון דרכו לפרסם
 ולקרב וימתו וי"ע דצירושלמי משמע
 דלז חלוון לא מייחייב משום צידה:
ויריחייב נמי משום נטיילת נשמה.
 ואפי' לרבי יהודה דלמר
 מקלקל צמורה פטור פריך שפיר
 דהיכל דאיכא תקון קנת מייב כדלמר'^א
 צפסחים (דף ע"ג). צדוק אלו דצרים
 והכא נמי צמה ששמיתו יש תקון קנת
 שאינו מפרסם כלאן ולכאן וזו לטוול
 ממנו הדם ולמלא דמסיק דכמה דלית
 ציה נשמה טפי ניחא ליה אחי שפיר
 נמי לרבי יהודה דהשתא ליכא תיקון
 כלל ומיהו שמעתין אחיא אפי' לר"ש
 דמייב מקלקל צמורה מדמשני מתעסק הוא אלל נטילת נשמה
 ולא קאמר מקלקל הוא: **מתעסק הוא אצל נטיילת נשמה.**
 האי מתעסק לאו דוקא דהא מתעסק צמורה חייב לר"י דלמר
 צכ"פ ספק אלל (כ"ימות י"ט): הנח למינוקות הואיל ומקלקל צמורה
 מדיאטורין למישרי מילה מכלל דמקלקל צמורה חייב ולא חיישין למלאכת
 מחשבת דמקלקל דעלמא לא מופטר אלל משום מלאכת מחשבת (דף י"ג): ומתעסק דהכא היינו דבר שאין מתכוין
 כיון דלזין מתכוין כלל למלאכה מותר אפי' צמורה^ה אפי' דלא צעי מלאכת מחשבת^ה כמו כל איסורים צמורה דלא שייך צהו מלאכת
 מחשבת ושרו אין מתכוין^ה כדלמר מוכרי כסות מוכרין דרכן ובלנד שלא יתכוין צממה מפני החמה כו' (בלא"ס פ"ט משנה ה) וכן
 מוכח צפ"ק דכתובות (ד' ה'): דלמר אמ"ל דם צמורי מייחד לים הוא צריך וזו להנחת עצמו הוא צריך ואמ"ל להנחת עצמו הוא צריך
 הלכה כרבי יהודה או הלכה כר"ש פירוש^ה דצדנר שאין מתכוין ואמ"ל הלכה כר' יהודה צדנר שאין מתכוין במקלקל הלכה כמאן משמע
 דאי הלכה כר"ש צדנר שאין מתכוין חו ליכא לספוקי במקלקל דאפי' מקלקל צמורה חייב^ה כיון דלזין מתכוין מותר:
צ"י ניחא ליה כי היכי דליצי ציבעיה. פ"י אפי' רישה דמודה ר"ש הכא מייפטר משום דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה
 דאפי' במקלקל פטור ר"ש צמלאכה שאינה צריכה לגופה כדלמר צפיק הנחנין (סנהדרין פ"ד): מלן שמעת ליה דלמר מקלקל צמורה חייב
 ר"ש הא אמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה ובי מודה ר"ש צפסיק רישיה היינו צמאי דלא איכפת ליה אי מתרמי^ה ולימא דהא מורד
 זרדין צארעא דצמורה^ה פטר ר"ש צפ' הצונה (לקמ"ג). והתם לא איכפת ליה אי מתרמי אלל כדפי' ומיהו דצפ"ק דחגיגה (דף י'): משמע
 דהא דפטר ר"ש מלאכה שאינה צריכה לגופה היינו משום דצעי מלאכת מחשבת ואפי' צמורה דלא צעי מלאכת מחשבת לייחייב צה מלאכה
 שאינה צריכה לגופה: **בי היכי דליצי ציבעיה.** קשה לר"י דמ"מ על נטילת הדם ליחייב משום נטילת נשמה^ה דלמא כלשון אחר שפי' קבונט'^ה
 צריש שמונה שרלים (לקמ"ג). דחובל צהן חייב משום דהוי תולדה דשוחט וחייב משום נטילת נשמה ונטילת הדם היינו נטילת נשמה^ה כדכתיב
 כי הדם הוא הנפש ולכן ח' שרצים שיש להם עור חייב צדנר הדם אפי' שלא יא דכיון שנזכר סופו לנחת אלל שעתה העור מעכבו ושאר
 שרצים שאין להם עור אינו חייב עד שיאמר דם אלל צדנר לים הוא צריך וזו להנחת עצמו הוא צריך ואמ"ל להנחת עצמו הוא צריך
 שהיה יואל מיד שאין העור מעכבו^ה והשיב לו ר"מ דם חלוון הרואי לצעיה מייפק פקיד ולא מייחייב דכיון שלא יא סופו לחזור דם היה סופו לנחת
 דם אחר היוא עמו נמי לא מייחייב דלא ניחא ליה כי היכי דליצי ציבעיה^ה אלל אין לפרש דנטילת נשמה היינו שמחליש אותו דבר שחובל צו
 דגבי דם צמוליס מה צריך לחלישות האשה וגבי מילה מה צריך לחלישות התינוק אלל לנטילת הדם קרי נטילת נשמה כדפי': **שוחט משום**
מאי בייחייב. לאו אשוחט דמתני' קאי דהוא פשיטא דלא הו"ב אלל משום נטילת נשמה דלוצע מן כהדיא צמתי' אלל אשוחט דעלמא קאי^ה:
 אין

דרנא. תולעת ומנקב צו נקב קטן ועגול וצריך לקרוע לנטה ולמעלה
 את הנקב שלא תהא התפירה עשויה קמטין קמטין: **המוטה חוט**
של תפירה. בגד התפור ועומד והינה החוט ארוך ונתפרדו שתי
 חתיכות הבגד זו מזו צמקלת וחוטית התפירות נמשכין ומותח את ראשי
 החוט להדק ולחצר זו היא תפירתו
 וחייב: **והלומד דבר אחד מן המגוש.**
 מין הממשיכו לע"ז אפי' דבר
 תורה אסור ללמוד ממנו: **היודע**
כו. הני מלת שמעתתא שמשניהו
 ו' מר זוטרא מרבי כי הדדי וגרסינהו:
אמגושא. דלמרין בכל דוכתא רב
 ושמואל פליגי ציה: **חד אמר חרשי.**
 מכסף: **וחד אמר גדופי.** מין
 האדוק צע"ו ומגדף תמיד את השם
 ומסית אנשים לע"ז: **דאי סלקא**
דעתך חרשי. וטעמא משום דכתיב
 לא ינאל צך וגו' (דברים י"ח) וקא חשיב
 מכסף: **והא כתיב.** לעיל מיינה לא
 תלמד לעשות כדי שעתה: **להצין.**
 שחולל לעמוד צהן ואם יעשה ציה
 שקר לפיך שצדין שהוא מכסף:
חספייס. גדופי הוא הלך כל
 דצרו דצרי ע"ז^ה והסתלק מעליו שלא
 ישאף: **לעיני העמים.** שחממה
 היצירת היא שמהרה להס סימן
 לדצרו צהילון החמה והמולות שמשעין
 כדצרו שאומר שנה זו גשומה והיא כן
 שנה זו שחמה והיא כן שכל העמים לפי
 מהלך החמה צמולותיה ומולדותיה
 צמול תלוי הכל לפי השעה המתחלת
 לשמש צכניסת החמה למול: **הפולעו.**
 דוחקו צדידו שיה דמו: **אינו חייב**
אלא אחת. משום צידה אלל שפיעה
 לזנא חייב: **כלל דישא.** שפיעה
 דמו הימנו כמפרק תצוהא מקשין
 שלה: **מתעסק הוא אלל נטילת**
נשמה. כיומר לגבי נטילת נשמה
 הוי מתעסק צדנר אחר ולא הויא
 מלאכת מחשבת שאינו מתכוין שימות:
טפי ניחא ליה. שדס החי טוב מדס
 למת וכיון דכל עצמו צמתי וטורח
 שומרו שלא ימות צידו אפי' מת אין
 כאן אלל מתעסק ובי מודה ר' שמעון
 צמדי דלא איכפת ליה אי מיתרמי
 ומיהו איכווני לא מייכוין: **דליצי**
ציבעיה גרסינן. שעתה מריתא צצעו ללוה: **שוחט משום**
מאי מייחייב. שחטיה צמלאכת המשכן היכל ומאי צעידת'
 אי מעורות אילים מאדמים למה לי צהו שחטיה צחניקה נמי סגי:
 משום
 חייב מתעסק נמי חייב וטעמא כדילף כהאורג (לקמ"ג). מדיאטורין למישרי מילה מכלל דמקלקל צמורה חייב ולא חיישין למלאכת
 מחשבת דמקלקל דעלמא לא מופטר אלל משום מלאכת מחשבת (דף י"ג): ומתעסק דהכא היינו דבר שאין מתכוין
 כיון דלזין מתכוין כלל למלאכה מותר אפי' צמורה^ה אפי' דלא צעי מלאכת מחשבת^ה כמו כל איסורים צמורה דלא שייך צהו מלאכת
 מחשבת ושרו אין מתכוין^ה כדלמר מוכרי כסות מוכרין דרכן ובלנד שלא יתכוין צממה מפני החמה כו' (בלא"ס פ"ט משנה ה) וכן
 מוכח צפ"ק דכתובות (ד' ה'): דלמר אמ"ל דם צמורי מייחד לים הוא צריך וזו להנחת עצמו הוא צריך ואמ"ל להנחת עצמו הוא צריך
 הלכה כרבי יהודה או הלכה כר"ש פירוש^ה דצדנר שאין מתכוין ואמ"ל הלכה כר' יהודה צדנר שאין מתכוין במקלקל הלכה כמאן משמע
 דאי הלכה כר"ש צדנר שאין מתכוין חו ליכא לספוקי במקלקל דאפי' מקלקל צמורה חייב^ה כיון דלזין מתכוין מותר:
צ"י ניחא ליה כי היכי דליצי ציבעיה. פ"י אפי' רישה דמודה ר"ש הכא מייפטר משום דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה
 דאפי' במקלקל פטור ר"ש צמלאכה שאינה צריכה לגופה כדלמר צפיק הנחנין (סנהדרין פ"ד): מלן שמעת ליה דלמר מקלקל צמורה חייב
 ר"ש הא אמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה ובי מודה ר"ש צפסיק רישיה היינו צמאי דלא איכפת ליה אי מתרמי^ה ולימא דהא מורד
 זרדין צארעא דצמורה^ה פטר ר"ש צפ' הצונה (לקמ"ג). והתם לא איכפת ליה אי מתרמי אלל כדפי' ומיהו דצפ"ק דחגיגה (דף י'): משמע
 דהא דפטר ר"ש מלאכה שאינה צריכה לגופה היינו משום דצעי מלאכת מחשבת ואפי' צמורה דלא צעי מלאכת מחשבת לייחייב צה מלאכה
 שאינה צריכה לגופה: **בי היכי דליצי ציבעיה.** קשה לר"י דמ"מ על נטילת הדם ליחייב משום נטילת נשמה^ה דלמא כלשון אחר שפי' קבונט'^ה
 צריש שמונה שרלים (לקמ"ג). דחובל צהן חייב משום דהוי תולדה דשוחט וחייב משום נטילת נשמה ונטילת הדם היינו נטילת נשמה^ה כדכתיב
 כי הדם הוא הנפש ולכן ח' שרצים שיש להם עור חייב צדנר הדם אפי' שלא יא דכיון שנזכר סופו לנחת אלל שעתה העור מעכבו ושאר
 שרצים שאין להם עור אינו חייב עד שיאמר דם אלל צדנר לים הוא צריך וזו להנחת עצמו הוא צריך ואמ"ל להנחת עצמו הוא צריך
 שהיה יואל מיד שאין העור מעכבו^ה והשיב לו ר"מ דם חלוון הרואי לצעיה מייפק פקיד ולא מייחייב דכיון שלא יא סופו לחזור דם היה סופו לנחת
 דם אחר היוא עמו נמי לא מייחייב דלא ניחא ליה כי היכי דליצי ציבעיה^ה אלל אין לפרש דנטילת נשמה היינו שמחליש אותו דבר שחובל צו
 דגבי דם צמוליס מה צריך לחלישות האשה וגבי מילה מה צריך לחלישות התינוק אלל לנטילת הדם קרי נטילת נשמה כדפי': **שוחט משום**
מאי בייחייב. לאו אשוחט דמתני' קאי דהוא פשיטא דלא הו"ב אלל משום נטילת נשמה דלוצע מן כהדיא צמתי' אלל אשוחט דעלמא קאי^ה:
 אין

(א) ס"א אמגושא, (ב) ג"י כד:
 ע"י ז. מ. סנהדרין, (ג) ו' י'
 [מקום]. (ד) ומפוסת פ"ט ע"ש,
 (ה) לקמן ק"ג. ק"א: ק"ב. ק"ג. ק"ג.
 קמ. וצ"ל ל' כמותו ו.
 כמולת כה. ט"ה. ט"ה. ל. ו' י'
 דלילה פ"י דלא נחא ליה דמפיק
 נשמה דכל כמה דלית ביה נשמה
 טפי מללא צעיה שצבע מתעלה
 יפה והא צעיה יפה וצריא לו א'
 מלליה. ערוך (ו) ו' י' דב',
 (ח) כ"ס: מ"ית, (ט) [ערך
 אמגושא].

תורה אור השלם

1 כי אתה בא אל הארץ
 אשר יי' אלהיך נתן לך לא
 תלמז לעשות בחותבת
 הדמים והדם: וברבים י' י'
 2 והיה בבור ויבל תה וקליל
 ויין משתיים ואת פועל י' לא
 יביטו ונעשה יי' לא ראו:
 ישעיהו ה' י'
 3 ושמרתם ועשיתם כי הוא
 הבמחנה ויביתכם לעיני
 העמים אשר ישמעון את כל
 החרקים ואלה וקמרו רק עם
 הקם וקבן חגי הגדול הזה:
 דברים ד' ו'

הגהות הב"ח

(ה) גם שאני הלא. י"ב ע"מ"ס
 ק"פ

מוסף רש"י

אבל אתה למד להבין
 ולהורות. ללמוד לניחן
 מעשיהם כמה הם מקולקלים
 ולחיות לניחן לא תעשה כן וכן
 שיה חזק מן גמור (דברים י"ח
 טו). מורה ר"ש בפסיק רישא
 ומהו ימות. צמולא חלמון דלש
 בלמא או צמולא חלמון ומה
 שמתם, דכיון דאי אשפר שלא
 תמות מתכוין חשיב ליה, ויה
 אמרין דצדנר שאלן מתכוין ומת
 כנון הוי דלפטר ליה ללא
 איסור, הני גזרי אלס משה
 כסא ופסקא ובלנד שלא יתסין
 לעשות חרין, ואפי' דליכא
 לניחא דללמא עבד חרין, כיון
 דלא מתכוין להכי ואשפר לגמריה
 בלא חרין, כי עבד מן חרין
 דהוי מלאכה גמורה לא מייחייב,
 אלל הוי דחלי עבד מודה
 (כ"ימות כ"ז).

רב נסים און

שכן (ק"ש) [יירי] שנפל בו
 דרנא. פ"י דרנא תולעת, וכתוב
 פרק אלו טריפות (מ"ו י"ד ט"ז)
 משכחת ואת בבלת חשיקו,
 לרבות את הרדין של בהמה.
 רבא אמר אפילו תימא
 שפצעו חי מתעסק הוא אצל
 נטילת נשמה. ק"י ל'
 שמתעסק לעיני שבת פטור,
 ומשכחת עיקר דילה במשכח
 כריתיה כפרק ספק אצל הלב
 (דף י') אמר רב נחמן אמר
 שמואל (המתעסק) בחלבים
 ובעריות ואת בבלת חשיקו,
 ובעריות חייב שכבר נתנה.
 מתעסק בשבת פטור מלאכת
 חפשות אסרה תורה, ומשכחת
 להבסגורין פ"ד י' מיתות דף
 ט"ז. ובמגריא דהורוק דבני
 מערבא (הכ"ה ו' גרסי (הורוק)
 [המתעסק] בשבת פטור, הדין
 עבידיא אמר הרני קוצר חצי
 גריגות וקצר כריגות פטור.
 ובגמי דכל שנה בפסחים דף
 ג' גרסי ליה אם אמרת בשאר
 מצות שכן לא חייב כהן שאין
 מתעסק כמתעסק, שאם נתכוין
 להגביה את התולד וחתך
 המחומר פטור. וכתוב זה כל
 מלאכה שהיא באה הילוף מה
 שנתכוון העושה אותה מתעסק
 מיקרי שריי' לא נעשית
 מחשבתו. אלו לאפוקי מדר'
 אילינו דמייחייב על תולדה
 במקום אב. ואשכחן דביר' ר'
 אילינו בביחיות כפרק אמרו
 לו איתא חילב (דף י"ד אמר ר'
 עבידיא שאלית את ר'
 חייב אתה על כולן, אמר לי חייב
 לא, ופשט ליה דרלי מלאכות כמלאכות דמין. דאי ר'
 דלקמן המוציא יין (דף טו) שבת לא דרי' שמעון.
 סליק פרק גדול